UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Textus sequentiarum cum lucule[n]tissima tam sententiaru[m] q[uam] vocabuloru[m] interpretatione scripture autoritatib[us] alioru[m]q[ue] exemplis creberrimis roborata

Colonie, 1506

VD16 T 655

De natiuitate domini

urn:nbn:de:hbz:466:1-30585

Visual Library

De natiuitate domini

GRates nunc omnes reddamus dn̄o deo qui ſua na-
tiuitate nos liberauit de diabolica poteſtate.
¶ Iſte liber (cui⁹ ſubiectū ē laus diuina) in honorē om̄i
potētis dei ꝛ glīoſe ỽginis dei genitricis marie diuerſo
rūqꝫ ſctōꝝ ꝛ ſctāꝝ ꝯgregat⁹. diuidiť in tot ptes q̄t ſunt
cātica in honorē dei ꝛ glīoſiſſime ỽginis marie ꝛ alioꝝ
ſctōꝝ ꝛ ſctāꝝ ꝯpoſita. ptes patebūt in ꝓceſſu. Quia ỽo
ſm ph̄m de dignioribꝫ ꝑor ē ſpeculatio. ideo autor nr̄ libꝝ ſuū ichoat a di
gniſſima ſolēnitate. ſ. a natiuitate xp̄i. Et ſm h̄ ꝑma pars diuidiť in tres
ptes ſm ꝙ ſunt tria cātica ꝯpoſita de natiuitate xp̄i. ſcd̄a ps ibi (Natus
añ ſecula) tercia ibi (Ey a recolam⁹) Prima ps diuidiť i duas ptes Pri
mo hortať nos ad laudādū deū. ſcd̄o dat cām opportunitatis q̄re h̄ fieri
dꝫ. ſcd̄a ibi Huic oꝛꝫ Dicēs ꝑmo Nos (oēs). ſ. xp̄ifideles (reddam⁹) .i.
reddere debem⁹ (nūc) .i. in p̄nti die (dn̄o deo). ſ. glīoſo (grates) .i. grātiꝝ
actōes (q̄). ſ. de⁹ glīoſus (liberauit nos) ſcꝫ petōres q̄ eram⁹ ꝓpter petm̄
eterno ſupplicio deputati (ſua natiuitate) .i. p ſuā natiuitatē. ſ. tpalē (a di
abolica poteſtate) .i. ꝑpetua morte qua eramus ſub demonū poteſtate.
¶ Notandū ꝙ btūs Gregori⁹ merito incipit ſuū librū a natiuitate xp̄i
qꝛ ꝑmordialis ſal⁹ p natiuitatē xp̄i mūdo illuxit. ¶ Itē nota. p̄ns exhorta
tio nō ſolū ꝓclamať in theologia. ſꝫ etiā in ph̄ia. vn̄ in. ix. ethico. dꝛ. Diiſ
parētibꝫ ꝛ magiſtris nūq̄ꝫ reddiť equalēs Itē. v. metaph. ꝛ ꝑ. celi Ab hoc
q̄dē ente cūctis deriuatū ē eē ꝛ viuere. his q̄dē clari⁹ his ỽo obſcuri⁹ Itē. xi
metaph. Ab h̄ q̄dē ente depēdet celū ꝛ tota natura ¶ Itē nota ſequētia
p̄ſens cātať in medio noctis p quā oſtēdiť ꝑma ei⁹ natiuitas. Vn̄ triplex
1. deſcribiť natiuitas filij dei Prima eſt a patre q̄ dꝛ eterna. de q̄ dꝛ Eſa. liij
Generatōem ei⁹ q̄s enarrabit. qd̄ ſm Hiero. intelligiť de gn̄atōe diuini
2 tatis q̄ inenarrabilis ꝛ incōprehēſibilis ē. ꝛ talis eſt a pr̄e ſine m̄re Scd̄a
eſt tpalis qua xp̄s tpalr̄ natus ē a matre ꝓpter noſtrā ſalutē quā exprimit
gabriel cū dꝛ Aue grā plena. ſilr̄ Eſa. vij. Ecce ỽgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiū
ꝛc. ꝛ talis ē a matre ſine patre Tercia natiuitas ꝯtingit in cordibꝫ xp̄ifide
3. liū. ꝛ dꝛ ſpūalis in q̄bꝫ aliq̄n ꝓpter petā xp̄s ſpūaliter mortu⁹ eſt ꝛ p grām
renaſciť Modo ꝑma natiuitas ē valde occulta hoibꝫ. ideo ꝑma ſequen-
tia occulte cantať tpe noctis. Sed ſcd̄a natiuitas eſt aliq̄ mō ꝑceptibilis
ideo in aurora cātať. ſꝫ tercia natiuitas cōis oibꝫ ē. ideo claro die decātať
¶ Pro declaratōe terminoꝝ nota Grates ē nomē feminini gn̄is pluralis
numeri ſolū h̄ns grate i ablrō ſingulari. ꝛ taliū ſunt quattuor. vn̄. Celite
vepre ſimul cū viſcere grate reqrunt. In ꝑmo ſextū ſed nil pluralibꝫ abſit.
Itē reddam⁹ ꝯponiť a re ꝛ do. ꝛ interponiť d ꝓpter euphoniā Item
diabolica eſt nomē adiectiuū deriuatū a noie diabol⁹ Et dꝛ a dya qd̄ eſt
duo. ꝛ bolus morſus q̄ſi duplr̄ mordēs. qꝛ ledit hoiem in corpore ꝛ aīa.

Huic oportet vt canamus cū angelis ſemper gloria in excelſis.

Hic autor oſtēdit opportunitatē ꝛ neceſſitatē q̄re debem⁹ deo reddere
grates. dicēs (Optꝫ) .i. opportunū ē (vt canam⁹ ſp̄) ſ. ore ꝛ mente (huic)

ſcꝫ xp̄o redēptori noſtro (cū angelis) ſcꝫ annūciātib⁹ ei⁹ natiuitatē (glorie in excelſis hoc canticū leticie. qđ ⁊ ip̄e angeli in ſua natiuitate cātabāt

¶ Notandum in ſcholaſtica hiſtoria legit̄. ꝙ tp̄e natiuitatis ōmipotentis vn⁹ angel⁹ loquut⁹ erat paſtorib⁹ dicēs. Annūcio vobis gaudiū magnū qꝛ nat⁹ eſt nobis hodie ſaluator mūdi quo dicto ſtatim multitudo celeſtꝫ exercit⁹ erat cū angelo iſto ⁊ cantabāt glia in excelſis deo Itē nota ꝙ ex iſto dicto ꝓbat̄ ⁊ īfert̄ opportunitas q̄re debem⁹ grates reddere deo ⁊ ip̄m laudare. q̄ſi di. ſi angeli laudauerūt deū q̄ nō ſubiacebāt morti ſeu dāna tioni vl' mortalitati. q̄nto magꝭ nos q̄ ſum⁹ dānati ⁊ ſum⁹ mortales debe mus laudare deū. qđ pꝫ ꝑ locū a minori. qꝛ ſi illud qđ min⁹ videt̄ ineſſe in eſt. etiā tūc illud qđ magꝭ videt̄ ineē inē. mō min⁹ videt̄ angelis nc̄cariū q̄ꝫ hoib⁹. ꝰ oportunū eſt ꝙ nos debem⁹ laudare deū ¶ Itē nota. illud cā ticū glia in excelſis cantat̄ ad repſentandū illud gaudiū quo gauiſi ſtꝫ an geli ī natiuitate xp̄i de humani generis recōciliatōe ⁊ de ruine eoꝝ reſtau ratōe. Ante natiuitatē eñ xp̄i tres fuerūt iimiciciaꝝ parietes Prim⁹ fuit inter deū ⁊ hoiem Scđs inter angelū ⁊ hoiēꝫ Terci⁹ inter hoies ⁊ hoies hō nāq ꝑ inobedientiā ſuū creatorē offenderat. ⁊ ip̄m dereliq̄rat Angel⁹ eñ de hoie ꝯq̄rebat̄ ꝙ ip̄m ſua reſtauratōe fraudauerat. hō āt de angelo ꝙ ip̄m decepat Hō ab hoie ꝑ varios rit⁹ ſe ſeparauerat. iudeus namq ceremonias excolebat gentiles idolatriā exercebant ⁊ rit⁹ vni⁹ alteri diſ plicuit. Sꝫ ip̄e xp̄s pax noſtra fecit vtraq vnū. vt dr̄ Heb. ij. deſtruxit eñ inimiciciaꝝ materiā. ⁊ ꝯcurrētes parietes ī ſe angulari lapide copulauit vt decetero eſſꝫ vnū ouile ⁊ vn⁹ paſtor. Abſtulit ꝰ p̄mo pctm̄ ⁊ recōcilia uit hoiem deo. Scđo repauit caſuꝫ angeloꝝ ⁊ recōciliauit angelo hoiem Tercio deſtruxit ritus varios ⁊ recōciliauit hoiem homini qn̄ vtrumq populū in vna fide vniuit Reſtaurauit igit̄ ſm̄ apl'm ad Ephe. p̄mo ca. q̄ in celis ⁊ in terris ſunt Etiam ob hec iſta celeſtis multitudo pſallebat glia in excelſis deo. ⁊ in terra pax hoib⁹. i. iudeis ⁊ gētilib⁹ In eo ꝙ ange lus loq̄bat̄ paſtorib⁹ ſatis apparet ꝙ pax inter deū ⁊ hoiem ē reformata. naſcit̄ de⁹ ⁊ hō. ideo pax inter hoies ⁊ hoies ē reparata. ꝑ bouēm iudai cus. ꝑ aſinū gētilis popul⁹ deſignat̄. iuxta illud Eſa. p̄mo ca. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ⁊ aſinus pſepe dn̄i ſui.

¶ Pro declaratōe terminoꝝ nota Oportꝫ eſt v̄bū impſonale. ⁊ declinat̄ tm̄ ꝑ tercias pſonas Et ſcribit̄ ſimplici p. Sed opportun⁹ ſcribit̄ duplici pp. ¶ Itē nota. glia in excelſis capit̄ dupl'r. Primo formal'r ⁊ ſcatiue. ⁊ ſic ſunt duo termini diſtincti. ⁊ ſic nō vident̄ ſonare hic in l'ra. Scđo mō ca pit̄ hoc ꝯpletū material'r ꝓ ſola voce. tūc glia in excelſis ē vna dictio ma terial'r capta neutri gn̄is indeclinabil' ꝑ hāc regulā Dictio q̄cūq ⁊c. ⁊ ſic ponit̄ hic. tūc eſt ſenſus littere. opꝫt ꝙ canamus illud canticū qđ angeli cantauerūt. qđ incipit̄ ſic. Gloria in excelſis deo ⁊c.

Natus ante ſecula dei filius inuiſibilis interminis. Per quem fit machina celi ⁊ terre maris ⁊ in his degentium Per quem dies ⁊ hore labant ⁊ ſe iterum reciprocant. Quem angeli in arce poli voce conſona ſemper canunt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De natiuitate domini

¶ Iſtud iam eſt canticū ſcdm qd cantat̃ in laudē dei tpe natiuitatis. in
q̄ autor tria facit Et ſ̄m hoc diuidit̃ h̄ cāticū in tres ptes. Primo oſten
dit xp̄m natū Scdo oſtēdit modū natiuitatis Tercio ꝯmēdat beatam
ꝟginē dirigēdo petitōes ad xp̄m. ſcda ibi. Hic corpus. tercia ibi Gau-
de dei genitrix Prima ps adhuc diuidit̃ in duas ptes In p̄ma atteſtat̃
filiū dei natū. In ſcda enumerat quaſdā ꝟtutes ab eo depēdentes. ſcda
ibi Per quē fit machina. Et legant̃ ptes ſimul cū breuitatis. dicit̃ ſic
(Fili⁹ dei) ſcz q̄ eſt (inuiſibil') ſcz ſ̄m diuinā naturā (interminis). i. ſine
termino (nat⁹) ſcz a deo patre eterna gn̄atōe (an̄ ſecl'a). i. an̄ originē mun
di (p quē) ſcz filiū q̄ eſt ꝟbū dei q̄ celi firmati ſunt. vt dr̄ p̄s. (fit machi-
na). i. ſtructura (celi). i. ſpherarꝫ celeſtiū (ꝛ terre maris). i. ſpherarꝫ elemē
torꝫ (ꝛ degētiū). i. vitā ducētiū (in his) ſcz in celo ꝛ terra Et iterꝫ (p quē
ſcz filiū (dies ꝛ hore labāt). i. p̄tereūt ꝛ trāſeūt (ꝛ ſe iterꝫ reciprocāt). i. al
ternatis vicib⁹ redeūt (Quē) ſcz filiū (angeli). i. bti. ſ. exñtes (in arce). i.
in altitudīe (poli). i. celi (canūt). i. collaudāt (ſp ꝯſona). i. ꝯcordi (voce)
¶ Nota in illa l'ra tāgūt̃ duo. p̄mo tāgit̃ filij dei humilitas q̄tū ad hu
manitatē. qn̄ dr̄ (natus) ſcdo tāgit̃ dei potētia. qn̄ dr̄ (p quē fit machina
ꝛc.) De p̄mo dr̄ btūs Gre. In hoc em̄ apparet hūilitas dei. qꝛ hodie mi-
rabilit̃ ꝯuenit ſumm⁹ ꝛ infimus. antiqu⁹ ꝛ iuuenis. magnus ꝛ paruus.
diues ꝛ pauper Primo dr̄ ſummus ꝛ infimus. qꝛ hodie altiſſim⁹ de⁹
(cuius altitudinē nulla creatura attingere p̄t) apparet tāq̄ infim⁹ in mū
do Vn̄ Apl's ad Gal. iiij. Quādo venit plenitudo tpis miſit de⁹ filiuꝫ
ſuū vnigenitū factū ex muliere factū ſub lege. vt eos q̄ ſub lege erāt redi
meret Scdo dr̄ antiquus ꝛ iuuenis. qꝛ deus fuit ab eterno ꝛ ſine p̄n-
cipio. ḡ antiquus. ſed puer mō nat⁹ eſt. ideo iuuenis eſt Et ſic ptꝫ ꝙ idē
filius eſt iunior ꝛ ſeniorꝫ matre. iunior q̄tū ad humanitatē antiq̇or ſiue ſe
nior q̄tū ad deitatē ſiue diuinitatē. vn̄ beat⁹ Bern̄. Puer iacēs in p̄ſepio
fleuit corā matre. ridebat corā angel' in celis Tercio dr̄ magnus ꝛ par
uus. magnus em̄ eſt. qꝛ totū mūdū ſua manu ꝯſeruat Et dr̄ paruus. q̄a
in vtero virginis ꝯtētus eſt. Vn̄ beat⁹ Gregorius Quē totus nō capit
orbis. in tua ſe clauſit viſcera. Quarto dr̄ diues ꝛ pauper Nam cum
eſſet rex regū dn̄s dominātiū factus eſt ſeruus ſeruorꝫ. Vn̄ in euangelio
Filius hoīs nō venit miniſtrari ſed miniſtrare. Itē Paulus in epl'a ad
Gal. iiij. Quāto tpe heres paruulus eſt nihil differt a ſeruo. Scdo in
littera tangit̃ etiā eius potētia. cū dr̄ (p quē fit machina ꝛc.) hoc atteſta
tur Geneſ. p̄. ca. vbi legitur. In p̄ncipio creauit de⁹ celū ꝛ terrā. Itē pſal-
miſta. xlviij. qꝛ ipē dixit ꝛ facta ſunt. ipē mādauit ꝛ creata ſunt. Itē apl's
ad Roma. xi. Ex q̄ oīa. p quē oīa. in q̄ oīa ꝛc. Itē nota autor dr̄ Na
tus ante ſecula. hoc exponit̃ tripl'r. Primo natus p ꝓuidētiā diuinā ante
ſecula. id ē ante creationē mūdi. quare dr̄ dn̄s p ſe Ego ſum alpha ꝛ o. id
eſt p̄mus ꝛ nouiſſimus Vnde certū eſt anteq̄ deus creauit celū ꝛ terrā
ſciuit filiū ſuū naſciturum de virgine. ꝛ ergo dr̄ in ſymbolo Athanaſij
Eternus pater. eternus filius. ꝛ eternus ſpiritusſanctus. Secundo ex-
ponitur ſic (Natus ante ſecula) id eſt ante ſaluationē mūdi. qꝛ an̄ ſalua-
tionē mundi nō merebat̃ vocari mūdus. ſed mūdus damnatus. Ter-
cio exponitur ſic (Natus ante ſecula) id eſt ante tēpora cētum annorum.

ſeu vltime etatis.qꝛ ſeculũ ſm grammaticos ſcat tẽpus centũ annorum
ꝑ qd durat ſucceſſio alicuius generatõis Vñ legimus ꝙ añ natiuitatem
xpi mũdus fuit ꝯſtitutus ꝑ quinqꝫ milliaꝛ ducentos annos minus vno
anno.vt pꝫ in his vſibꝫ Ante ieſum duo.cc.minus vno.milia quinqꝫ An
nos dat ab adã donec xp̃s hõ factus Sed a natiuitate xpi vſqꝫ ad nunc
ſcribiť anno dñi.M.ccccliiij.ſed de fine mundi nulla datur certitudo. vñ
in euãgelio dꝛ Nõ eſt veſtrũ noſce tempora ꝛ momenta que pater poſuit
in poteſtate ſua Itẽ nota littera dr. Natus ante ſecula.xp̃s eñi natus ẽ
ineffabiliter ſm diuinitatẽ de patre ſine matre ante oĩa ſecula.naſci etiã
voluit ineffabiliter ſm humanitatẽ de matre ſine patre in fine temporum
Et ſm vtrãqꝫ natiuitatẽ tẽporalẽ ꝛ eternalẽ eſt filius regis.qꝛ regis eter-
ni.de qua ſic inqt apl's ad Roma.p̃.dicẽs Pater ꝓmiſit euãgeliũ de filio
qui filius dei fuit dñs ſm diuinitatẽ.factus eſt eñi ad honorem.qꝛ ad no
men dei clarificandũ Ioãnis.xvij. Pater manifeſtaui nomen tuũ homi-
nibꝫ Sed ſm natiuitatẽ tẽporalẽ natus eſt ex ſemine dauid.id eſt de ma-
ria.que fuit ex ſtirpe Dauid Lu.p̃mo Dabit ei dñs ſedem Dauid pa-
tris ſui ſm carnẽ.nõ ſm diuinitatẽ ſm quã factus nõ eſt.ſed factor oim
eſt Item xp̃s ſeptẽ modis oſtenſus eſt eſſe filius dei ꝑ ſpiritũ ſanctifica
tionis. Primo qꝛ ꝯceptus ẽ ꝑ ſpm̃ſctm̃ Luce p̃mo Spiritusſanctus ſuꝑ
ueniet in te ꝛ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Et dr p̃mo. Quod in ea
natum eſt.de ſpũſancto eſt Scdo.qꝛ donis nõ ad menſurã repletus ꝑ
ſpm̃ſanctũ Tercio dedit deus ſpm̃ filio ſuo q̃ demonſtratus ẽ ꝑ filium
ſeu ſpm̃ Ioãnis p̃. Suꝑ quẽ videbis ſpm̃ Quarto.qꝛ clarificatꝰ ꝑ ſpi-
ritum Ioãnis.xvi. Ille me clarificabit ꝛc̃. Quinto.qꝛ apl'is inſlãdo de
dit Io.xij. Accipite ſpm̃ſanctum Sexto.qꝛ de celo miſit ſpm̃ Actuũ.ij
Factus eſt repente de celo ſonus ꝛc̃. Septimo.qꝛ his q̃ ſe ꝯuertunt ad
ipm dat ſpm̃ ad Eph.p̃mo In quo ſignati eſtis ſpũ Item nota.xp̃s vo
luit nos ſaluare nõ ꝓpter noſtra merita nec noſtra bona oꝑa ipſum moue
runt ad ſaluandũ.ſed ſola miſeratio ſue pietatis.ꝓpter qd dr apl's ad Ti
tum.iij. Nõ ex operibꝫ iuſticie que fecimus nos.ſ.p̃us.qꝛ nulla bona ope
ra feceramus.ſꝫ potius multa mala Eramus eñi inimici eius ad Roma.
q̃nto.ꝛ in offenſa ſua que nunqꝫ placari potuit niſi ꝑ aſpſionem ſanguinis
Ieſu chriſti.qꝛ dicebat ꝓpheta pro nũc in pſalmo. Omnes declinauerũt
ſimul inutiles facti ſunt.nõ eſt qui faciat bonũ.nõ eſt vſqꝫ ad vnũ.ſ.chri-
ſtum ¶ Itẽ littera dr. Natus.qꝛ pater ꝛ filius ꝛ ſpũſſanctus fuerunt
indiuiſibiles ſm eſſentiã ꝛ diuinitatẽ.ſed non ſm ꝑſonas.qꝛ aliqd vni cõ
uenit ꝑſone qd nõ cõuenit alteri ꝑſone Ex hoc pꝫ ꝙ tota eſſentia ẽ increa-
ta.ꝛ ſilitudo exp̃mit ꝑ metriſtã dicentẽ Nix glacies ꝛ aqua tria noĩa res
tñ vna Sic in ꝑſonis trinus deus eſt tamẽ vnus. ¶ Itẽ nota littera dr
inuiſibilis.qꝛ oĩe viſibile eſt lucidũ ꝛ mixtũ.deus aũt ẽ ſubſtantia ſimpli
ciſſima ſimpliciter independẽs.vt pꝫ.xij. metaphyſice

¶ Pro declaratione terminoꝝ nota. In terminus eſt idem qd ꝑpetu- Interminus
us.ꝛ dꝛ quaſi ſine termino.ꝛ eſt nomẽ adiectiuũ deriuatum a nomine ter
minus. Itẽ machina tria ſcat. vñ verſus Machina res belli.rota ma- machina
china.machina mũdi Itẽ dr degentiũ.i.in paupertate viuentiũ.ꝛ degens ẽ dego degens
participiũ huius verbi dego qd ſcat in paupertate viuere Item labo as labo as are

De natiuitate domini.

are eſt antiquū verbū. ꝫ valet tātū ſicut cadere Itē dr reciprocāt a reci-
proco are. qđ ſ͛cat reflectere ſiue inclinare

Hic corpus aſſumpſerat fragile ſine labe originalis criminis de
carne virginis quo primi parētis culpā eueqꝫ laſciuiā tergeret

¶ Hic autor oſtēdit modū natiuitatis xpi. Et diuidit͛ in duo. Primo fa-
cit hoc qđ dictū eſt. Scđo ꝓbat diē natiuitatis xpi eſſe ornatum diuerſis
miraculis. ſcđa ibi Hoc pn̄s diecula ꝛc. Et p̄mo dr ſic. (Hic) ſcꝫ filiꝰ dei
(aſſumpſerat) ſcꝫ hypoſtatica vnione (corpꝰ) ſcꝫ humanū (fragile). i. paſ-
ſibile (ſine labe). i. cōtagione vel macula (originalis criminis). i. peccati. aſ-
ſumpſerat in quā ipam humanā naturā (de carne). i. puriſſimis ſanguini-
bus (Marie virginis. quo). i. ꝑ quā incarnatiōem (tergeret). i. ablueret
expelleret remoueret (culpā). i. petm̄ (p̄miparentis) ſcꝫ ade (ꝫ tergeret laſ-
ciuiā). i. petulātiā ꝫ inobediētiā (Eue) cuꝰ inſtigatōe Adā p̄ceptū dn̄i p̄-
uaricatꝰ erat ☞ Nota. in lr̄a tangunt͛ duo. Primo tāgit͛ modus nati-
uitatis xpi. cū dr. ſine labe originalis criminis. Scđo tāgit͛ cā natiuitatis
cū ſubiūgit͛. quo p̄miparentis ꝛc. De p̄mo dr beatus Gregorius ꝙ na-
tiuitas xpi fuit ſupnaturalis. qꝛ p̄ter curſum nature facta eſt Nō em̄ ex cō-
mixtiōe virili. neqꝫ ꝑ corruptiōnem virginitatis ſeu caſtitatis. Et ergo dr
Eſa. vij. cap. Ecce virgo ꝯcipiet ꝫ pariet filium Et alibi Virgo in partu
virgo ante partū. ꝫ virgo poſt partū Ideo Bernardus dr Nec ſyderi ra-
dius ſuā minuit claritatē. nec virgini filius ſuam integritatē. Scđo ꝙ
hec natiuitas xpi fuit ſupnaturalis oſtendit beatus Gregorius quando
deſcribit annūciatōem virginis factam ab angelo Unde beata ꝟgo dixit.
Quomodo fiet iſtud quoniā virū nō cognoſco Reſpondēs angelus di-
xit. Spiritusſanctus ſupueniet in te ꝫ virtus altiſſimi obumbrabit tibi.
De ſecūdo dr beatus Augꝰ. ꝙ natiuitas xpi fuit mundo neceſſaria tribꝫ
de cauſis Prima vt chriſtus eſſet mediator dei ꝫ hominū. vt recōciliaret
nos deo patri. qꝛ ipe chriſtus eo ꝙ fuit deus factus eſt particeps noſtre
nature. vt faceret nos econuerſo participes deitatis Et ſic dr ad Gal. iij.
Mediator nō eſt vnius ſed duoꝝ. ſcꝫ diuine ꝫ humane nature Scđa
cauſa eſt. vt poſſimus habere beatā virginē matrē dei tanqꝫ aduocatricē
et adiutricē. que intercederet ꝓ nobis ad dn̄m filiū ſuū dilectū. qꝛ dicta ē
mater miſericordie. nam ipa ꝯtinuis p̄cibꝫ orat ꝓ mūdo ad filiū ſuū dile-
ctū. ꝫ qꝛ filius tenet͛ audire matrē. ꝓuidentia dei ſic ordinauit vt filiꝰ dei
naſceret͛ de pura virgine q̄ mater dei appellat͛. Tercia cā eſt. qꝛ ipe deꝰ an̄
natiuitatē fuit impaſſibilis ꝫ incorruptibilis. ſi g̅ mūdus redimi debuit
xp̄m pati oportuit. vn̄ dr in euāgelio. Nōne oportuit pati xp̄m ꝫ ita intra-
re in gloriā ſuā. ꝫ ſi debuit pati. oportuit vt humanitatē aſſumeret. q̄ me-
diante paſſibilis efficeret͛ Itē nota. ꝙ xp̄s ꝑ opus incarnatōnis fortiſſi-
ma vicit q̄ in mundo ſunt Primo em̄ vicit ſeip̄m ex ꝓfunda humilitate ꝫ
ꝑ feruiſſimā charitatē. vt cū deus eſſet vellet hō fieri q̄ in Adā erat ex luto
formatus. ſic em̄ exinaniuit ſemetip̄m ꝑ humilitatē quo ad noſtrā apparē-
tiā. vt ille q̄ hꝫ formā dei etiā moriat͛ in forma ſerui. ꝫ inclinato capite ſpm̄
emitteret. vn̄ ad Phil. ij. Exinaniuit ſemetip̄m formā ſerui accipiens. Et

In forma ſerui moriens deſpectus atqꝫ ꝯtemptus in cruce. Scd̄o vicit
diabolū q̄ tante erat fortitudinis vt vſqꝫ ad infernū vel inferni lymbū to
tum genus humanū attraxerat. ⁊ ita fortis vt de ip̄o dn̄s diceret Lu.xi.
Dū fortis armatus cuſtodit atriū ſuū. i. qn̄ diabolus circūdat hūc mun
dum qui atriū eſt ip̄ius. vel cuſtodit atriū. i. infernū. in pace ſunt omnia q̄
poſſidet nō in pace bona ſed mala. qꝛ nemo p̄ter deū quęqꝫ de ip̄ius potu
it eripere poteſtate Tercio vicit in fortitudine ſua totū mūdū. vt habet
Ioan.xvi. Quarto vicit in p̄ſenti ope incarnatōis humane oēm intelle
ctū angelicum pariter ⁊ humanū. Quis em̄ plene excogitare poterit mo
dum dn̄ice incarnatōis. neqꝫ angelꝰ quiſqꝫ. neqꝫ hō. neqꝫ ars creati intel
lectꝰ Ioānes em̄ baptiſta. qui ꝯparatus eſt angelo. ſe intelligere nō poſſe
ꝯmemorat huius incarnatiōis modū nec ſoluere poſſe nodū indiſſolubi
lē ꝑ vocis expreſſionē qui quaſi calceus humanitatis aſſumptꝰ ē ꝑ ſubſtā
tiam diuinitatis. ideo dr̄ Io. Nō ſum dignus ſoluere corrigiā calciamen
ti eius. id ē aperire nodū vnionis deitatis ⁊ humanitatis Quis vnqꝫ ma
ius vinculū audiuit. qꝛ hō de virgine natus. potentius opus fortaſſis q̄ꝫ
creatio mūdi tota. vt dr̄ beatus Augꝰ. Sed quare xp̄s voluit naſci de
virgine. Rn̄det p̄mo ꝙ ideo. qꝛ mulier in paradyſo ſine cā peccauit. vt ſi
cut p̄ma mater poſt trāſgreſſionē corrupta mater facta ē culpe. ſic mater
grē (q̄ integre debuit lapſum ⁊ culpā eue poſt integratōem ⁊ reparōēꝫ cul
pe reparare ꝑ grām) mater debuit inuiolata ꝑmanere. Conſonū em̄ erat
vt que ſuadente ſerpēte corrupta erat mente corrūperet ⁊ corꝑe filios pro
creādo. ⁊ que nūqꝫ corrupta eſt mente filiū generans nunqꝫ corrūperetur
vt ſic ꝟgo ſua itegritate fieret cā ſalutꝭ. ſicut mulier priꝰ mēte corrupta cā
erat noſtre ꝑditionis. vt integritas ꝟginis corruptōnem mulieris repara
ret Vn̄ beatꝰ Bernar. in quadā homelia ſic inq̄t. Celeſti rore terram irri
gauit cū de viro integra mente ⁊ corpore feminā ꝓduxiſſet Sic ⁊ nunc in
celeſti rore ⁊ grā ꝓuilegiali ſp̄ūſſancti ꝟginē ſuꝑuenit quando de integra
ꝟgine vir̄ q̄ foris ꝟginis imaginē hꝫ vtriuſqꝫ delicta reſoluit. Secūda
rō. partus corrupte cum eſſet particeps peccati peccatū tollere nō potuit
equales nāqꝫ fures exiſtentes in eodē crimine deprehenſi alter ꝑ altero nō
ꝑtrūdere. igit̄ neceſſe erat eū q̄ culpā ſoluere deberet in culpa nō eē. ſ. origi
nalis peccati. ꝓpter qd̄ totū genus humanū fuerat ꝑpetua morte damna
tum. hec Origen̄. Tercia rō Origenis ē illa. vt q̄ ſine matre erat in ce
lis ſine patre naſceret̄ in terris. vt ſic nō duos patres habere videretur.
Quarta rō. qꝛ p̄mus adam factus erat de terra ꝟgine innocente ⁊ abſqꝫ
culpa. decuit etiā vt ſcd̄s Adā de ꝟgine matre naſceret̄ Quinta rō. vt
ꝟginitatē xp̄s extolleret q̄ antea ꝯtēptibilis iudicabat̄. ſicut dr̄ Iudicum
xij. Et ſm̄ btm̄ Bern̄. in quadā homel. btā inq̄t ꝟgo fuit p̄ma que votuꝫ
caſtitatis emiſit ⁊ vouit Sexta rō. vt impleretur ꝓphetia Eſa. vij. Ec
ce ꝟgo ꝯcipiet ⁊ pariet fi. Septima rō eſt. vt cuiꝰ pater neſcit feminā in
diuinitate. eiꝰ etiā mater vir̄ neſciret in hūanitate. ⁊ ſic de vtroqꝫ parēte ca
ſtiſſimo naſceret̄ Iteꝫ lr̄a dr̄ (ſine labe ⁊c̄) qꝛ xp̄s ex ſola ꝟgie fuit genitꝰ. ⁊ nō
ꝑ naturalē delectationē. Et ſi dicat̄. xp̄s fuit baptizatꝰ. ⁊ baptiſmus ē ab
lutio pcti original̄. igit̄ etiā habuit pctm̄ originale vel inutilit̄ ē baptizatꝰ
Rn̄det̄ ꝙ fuit baptizatꝰ ꝓpt̄ h̄ vt teſtamētū nouū approbaret ⁊ baptiſmū

De natiuitate domini.

ꝯſecraret Sꝫ dubitat̃ de btã ỽgine vtꝝ illa fuit ꝯcepta in pctõ vel ſine pec
cato Ibi vna pars doctoꝝ dr̃ ꝙ ſine pctõ originali. qꝛ ita poſſibile eſt hoc
apud deũ ſicut fuit ſua natiuitas Alia ps dr̃ ꝙ nõ. ſicut Aug⁹. q̃ dr̃ Om
ne qd̃ a ſemine naſcit̃ in humana ſpecie. naſcit̃ cũ delectatõe ꝛ pctõ. ꝛ ꝙ de
us imediate poſt hoc purificauit eã. Et iſtius oppoſitũ ſacre eccleſia que
nec fallere nouit nec falli p̃t definiuit in ſacro Baſilieñ ꝯcilio Itẽ nota lr̃a
dr̃ (Quo p̃mi parẽtis ꝛc.) Vñ ꝓpter pctm̃ ade ꝛ eue ꝑditi fuimus. ſed ꝑ
natiuitatẽ xp̃i reparati Et dr̃ eua ab e qd̃ eſt valde ꝛ ve. quaſi valde dolo
roſa Et ei opponit̃ aue. qd̃ dr̃ ab a qd̃ eſt ſine. ꝛ ve dolore. q̃ſi ſine dolore.
¶ Pro declaratõe terminoꝝ nota. originale pctm̃ dr̃ illud in q̃ naſcitur
hõ rõne parentũ. ꝛ de tali pctõ abluunt̃ pueri in baptiſmo. ꝛ dr̃ a noĩe ori
go inis. qꝛ ſumit exordiũ ab origine parentũ. Itẽ dr̃ p̃miparẽtis qd̃ ẽ vna
dictio ꝯpoſita Itẽ labes eſt idẽ qd̃ macula Itẽ laſciuia dr̃ a laſciuio. i. ſuꝑ
bio. vulgariter geylheyt dryuen

eua
aue
originale
p̃miparẽtis
labes
laſciuia

Hoc p̃ſens diecula loq̃tur p̃lucida adaucta lõgitudine ꝙ ſol ve
rus radio ſui luminis vetuſtas mũdi depulerit genitus tenebras
¶ Hic iã autor oſtẽdit diẽ natiuitatis xp̃i eẽ ornatã q̃buſdã miraculis.
ꝛ poſſet diuidi in tres ptes ꝓpter tria miracula Et exponit̃ text⁹ ſic (Pre
ſens diecula) ſcꝫ natiuitatis xp̃i (loq̃tur). i. annũciat (hoc) ſcꝫ qd̃ dictũ eſt
de incarnatõe in p̃cedẽti ỽſu. diecula inquã (p̃lucida). i. valde ſplendida.
ꝛ hoc ſpũali (ꝛ adaucta lõgitudine). i. ꝓlõgata ſc̃m naturalẽ curſum ſup̃
dies p̃cedẽtes. ab hac enĩ die natiuitatis dies ꝓlongant̃. noctes vero ab-
breuiant̃. Vel potius (adaucta longitudine) ſcꝫ ſpũalr̃. ꝑ diẽ p̃ſentẽ itelli
gendo tp̃s gr̃e. qd̃ ꝑ xp̃i natiuitatẽ p̃lucidũ factũ eſt ꝛ longitudine miſera
tionis adauctum Et huius tangit̃ cã in ſequẽti textu cum dr̃ (ꝙ). i. eo (ve
rus ſol). i. xp̃s (genit⁹) ſcꝫ tpalr̃ in hũc mũdũ (depulerit). i. abſterſerit (ve
tuſtas tenebras). i. antiquas maculas pctõꝝ ꝛ hoc (radio ſui luminis). i.
gr̃e ꝛ miſericordie ¶ Nota. autor vult in lr̃a ꝙ hec dies eſt ornata trib⁹
miraculis Primo. qꝛ tũc dies ꝓlõgat̃ ꝛ nox abbreuiat̃. ꝛ g̃ dixit btũs Io
annes p̃curſor dñi. me opꝫ minui. illũ aũt creſcere ꝑ qd̃ myſtice deſignat̃
ꝙ in natiuitate xp̃i nouũ teſtamẽtũ. qd̃ ꝑ diẽ intelligit̃. augmẽtat̃ ꝛ creſcit
et vetus teſtamẽtũ qd̃ ꝑ noctẽ intelligit̃ minuit̃ ꝛ decreſcit Scd̃o qꝛ i hac
nocte apparuit noua ſtella. q̃ nec p̃us nec poſtea viſa fuit ꝑ quã reges co-
gnouerũt regẽ celoꝝ de ỽgine natũ Hic poſſet q̃ri. quare natiuitas xp̃i
iudeis ſcꝫ paſtorib⁹ fuit annũciata ꝑ angelũ. gentilib⁹ ỽo ſcꝫ trib⁹ regib⁹ ꝑ
ſtellã Rñdet venerabilis Beda. qꝛ iudei fuerũt magis rõnales q̃z genti-
les. hec natiuitas fuit eis annũciata ꝑ rõnale. ſ. ꝑ angelũ Sed qꝛ gentiles
fuerũt magis irrõnales. g̃ dandũ erat eis ſignũ aliqd̃ irrõnale ꝑ qd̃ poſ-
ſent cognoſcere natiuitatẽ xp̃i. ꝛ hoc fuit noua ſtella Tercio hec dies ẽ or-
nata ꝑ claritatẽ angeloꝝ q̃ circũfulſit paſtores. qꝛ in natiuitate xp̃i angel⁹
in magna claritate apparuit dicẽs paſtorib⁹. annuncio vobis gaudiũ ma
gnum Poſſet aliquis querere. quare xp̃s hec reuelauit paſtorib⁹ ꝛ non
aliis. Reſpondetur dupliciter. Primo. qꝛ ante natiuitatẽ chriſti paſtores
fuerunt ſimpliciores ꝛ magis iuſti coram deo. quod patꝫ in diuerſis. ſ. in

Moiſe. in Dauid cū fratrib ſuis. in Jacob cū fratrib ſuis. ꝗ fuerūt paſtores. ⁊ ergo rōne ſimplicitatis ⁊ iuſticie natiuitas chriſti fuit eis nūciata Scdo dr ꝙ natiuitas chriſti fuit paſtorib annūciata ad inſinuandum ꝙ ipe ſit paſtor ⁊ rector totius mundi.

¶ Pro declaratōe terminoꝝ nota. Dicit in lr̄a (diecula) qḋ ē nomē diminutiuū a dies. Et dr adaucta. qḋ ē ꝑticipiū deriuatū a ṽbo adaugeo. Itē nota. ꝗdam libri hn̄t in ſequēti verſu hec nox vacat. ⁊ ꝗdam nec nox vacat. ⁊ vtrūqꝫ valet ſm̄ diuerſas acceptōes huiꝰ ṽbi vacat. Vn̄ ſm̄ ꝑmū modū dꝫ exponi. i. ꝓtendit. Itē ſcius aum. i. diſcretus. ⁊ deriuat a verbo ſcio ſcis ſcire. Vn̄ ſciētia. Vn̄ ꝑ ꝯpōnem ꝑſcius ꝯſciꝰ ⁊c̄. Itē autor dt magiſtris gregū ꝑ h̄ circūſcribit paſtores. qꝛ grex ꝓprie ꝑtinet ad oues ⁊c̄.

Nec nox vacat noui ſyderꝫ luce qḋ magorū oculos terruit ſcios

Nec gregū magiſtris defuit lumē. ꝗs ꝑſtrinxit claritas militū dei

¶ Hic autor oſtēdit ꝙ natiuitas xp̄i reuelata ē ꝑ ſquādaꝫ nouā ſtellā Et ꝑmo facit hoc. Scdo alloquit beatā virginē. ibi. Gaude dei genitrix quā circūſtant dicēs. Hec dies ꝑlucida ſit (nec nox) ſcꝫ eius (vacat). i. caret (luce noui ſyderis). i. ſtelle q̄ ꝑus nūqꝫ apparuit (qḋ) ſcꝫ ſydus (terruit). i. timorē incuſſit (oculos magoꝝ). i. regū (ſcios). i. ſapientia edoctos (Nec lumē defuit magiſtris gregū). i. paſtorib (quos) ſcꝫ paſtores (claritas militū dei). i. angeloꝝ (ꝑſtrinxit). i. occupauit ⁊ illuminauit.

☞ Notandū circa lr̄am. cum chriſtus erat natus in bethleem tūc ſuborta fuit ſtella nunqꝫ ꝑus viſa que duxit reges ad locum xp̄i. ⁊ ibi offerebāt ſibi aurū. thus. ⁊ mirrhā. Per aurū deſignat potētia eius. Per thus magnificentia. Per mirrhā dominica ſepultura. vn̄ꝰ. Tres reges querūt dominū tria dona tulerūt Caſpar fert myrrhā. thus melchior. balthaſar aurum. Aurū dat regem. verū dant thura ꝓphetam. Mirrha ſepulturā ſignat penāqꝫ futurā. ¶ Itē nota de illa ſtella de qua dictū eſt. ꝗdaꝫ elidiebant ꝙ cū naſceretur hō ꝙ etiam ſtella crearet cum eo qui regeret ⁊ ꝯſeruaret ⁊ inclinaret ad bonū vł ad malū. ſed hoc nō eſt verum Unde talis ſtella ꝓprie nō fuit ſtella. ſed vnū miraculoſum factum habēs diſpōnem ſtelle. Ratio. qꝛ nō habuit motū ſtellaꝝ ſicut alie ſtelle. qꝛ alie ſtelle ab oriente in occidentē mouent econtra in orientē redeundo. iſta aūt ab oriente in meridiē. Nec etiā locū ſtellaꝝ. qꝛ directe ꝑceſſit eos in aere. Et dicunt aliq̄ ꝙ nunqꝫ poſtea viſa eſt cū reges fuerūt in regnis

¶ Pro declaratōne terminoꝝ nota. nox dr a noctin grece qḋ eſt vigilare latine ꝑ ꝯtrariuꝫ qꝛ tūc minime vigilamus Item magus tria ſꝫcat Uno mō regē. ⁊ ſic capitur hic. Alio modo ſꝫcat ſpeculatorē in rebus ſuperiorib. Tercio ſꝫcat incantatorem.

Gaude dei genitrix. quam circūſtant obſtetricum vice concinentes angeli gloriam deo

¶ Hic iam autor cōmendat beatam virginē. Et diuidit in duas partes. Primo facit qḋ dictū eſt. Secūdo dirigit petitiones ad Jeſum xp̄m.

De natiuitate domini

Scđa ibi(Chriſte patris vnice) Et vult dicere O btā (dei genitrix gau
de)de hac ineffabili filij tui natiuitate(quā angeli ꝯcinētes).i. collaudā
tes (gliam deo circūſtāt vice).i.loco (obſtetricū).i.mulieꝝ q̄ ꝑtū adiuuāt
¶ Notandū autoꝛ in lr̄a duo facit. Primo ad ꝯmendatōem btē virgi/
nis appellat eā genitricē dei hortādo ipam ad gaudiū.cū dr̄ (Gaude dei
genitrix ⁊c̄.) Scđo ſubiūgit cām q̄re gaudere debet cum dr̄ (quam circū
ſtant ⁊c̄.) De pͥmo dr̄ beatus Bernar.in hec ꝟba. Mater ē plena gau/
dio. De eodē dr̄ etiā btūs Grego.in hec ꝟba. Gaude ꝟgo glioſa. tanta
ꝓle generoſa. De ſcđo legimus in paſſionali.ꝙ btā ꝟgo dum tp̄s parien
di adeſſet cū Joſeph debuit trāſire Bethleem vt daret tributuʒ ſuū ſm̄
edictū ceſaris Auguſti. Cū ſero factū eſſet ꝓpter multitudinē alienigena/
rum btā ꝟgo cū Joſeph nō potuit hoſpitari.ſꝫ intrauit qđdā diuerſoriū
vbi erat cōe hoſpitale ſiue hoſpitiū.ibi beata virgo Maria ſola cum Jo/
ſeph ꝑmanſit.⁊ media nocte cū tp̄s pariendi affuit. beata virgo Maria
peperit dn̄m noſtꝝ Jeſum xp̄m in magno exilio . vbi nec aqua nec ignis
aderat.ſꝫ angeli adminiſtrabāt loco obſtetricū Vn̄ ſubdit btūs Anſelmꝰ
ꝙ beata virgo rōne ꝓmiſſionis celeſtis certificata ⁊ angeloꝝ p̄ſentia ꝯſo/
lata peperit chriſtum ſine om̄i dolore

¶ Pro declaratōe terminoꝝ nota Obſtetrix vno mō dr̄ famula dn̄a
rum grauidaꝝ q̄ aſtat parientibꝫ.⁊ ſic dr̄ a ꝟbo aſto as ⁊c̄. Alio mō obſte
trix eſt mulier q̄ recipit fetū de vtero ꝓgredientē.⁊ dr̄ ab ob ⁊ ſtera re.que
eſt pellicula qua inuoluit puer in matrice

Chriſte patris vnice. qui humanā noſtri cauſa formaʒ aſſumpſi
ſti.refoue ſupplices tuos. Et quoꝝ participem te fore dignatus es
Jeſu dignanter eorum ſuſcipe preces Ut ipſos diuinitatis tue par
ticipes deus facere digneris vnice dei

¶ Hic dirigit petitōes ad xp̄m.⁊ diuidit in duas ꝑtes ſm̄ ꝙ duas peti/
tiones dirigit ad xp̄m dicēs ſic O (xp̄e vnice)ſcꝫ nate patris (qui cā nr̄i)
id ē ꝓpter nos (aſſumpſiſti humanā formā).i.naturā(refoue).i.reficere cō
forta (tuos ſupplices).i.famulos tibi ſupplicātes. ⁊ o ieſu vnice ſcꝫ fili dei
(ſuſcipe preces)id eſt orōnes (dignanter).i.gratioſe(eorum)ſc hominū
(quoꝝ dignatus es).i.voluiſti(te fore).i.eſſe(participem)⁊ hoc quo ad
naturā hūanitatꝫ in quo nobiſcū xp̄s ꝑticipat(vt tu deus)⁊ (vnice dei)
ſcꝫ fili (digneris)ſcꝫ tua infinita clemētia ⁊ miſericordia (ipſos)ſcꝫ hoīes
(facere ꝑticipes tue diuinitatꝫ).i.glorie celeſtꝫ. ¶ Sciendū.autoꝛ facit
more ſapientis agricole qui primo extirpat ſpinas ⁊ tribulos ⁊ poſtea ſe
minat vt fructū accipiat. Quia pͥmo placat dei iram ⁊ furorē eiuſdē eradi
cat cum dr̄. Chriſte patris vnice. Secūdo ſeminat.i.petitōnem infert vt
fructū accipiat videlicꝫ vt miſericordiā dei ꝯſequeꝛ.cum dr̄ refoue ſuppli
ces tuos ¶ Secūdo nota.autoꝛ perpendens melius eſſe ꝯſequi miſe/
ricordiā ſuā ꝙ̄ ſuſtinere iudiciū.hortatur deū ad miſericordiā.cū dr̄ in ſe
cunda petitione.q̄ per miſericordiam dignatus es fieri participes noſtre
humanitatis fac nos per eandem miſericordiā participes diuinitatis.

¶ Tercio nota. autoꝛ in lr̄a innuit magnā charitatē dei qua dilexit mūdum cum dr. Et quoꝝ participē ꝛc. de qua dilectōe dr Joan. iij. Sic deus dilexit mundū vt filiū ſuū vnigenitū daret ꝓ mundo. ꝛ aplꝯs. ꝓprio filio ſuo nō pepcit. ſed ꝓ nobis oībꝫ tradidit illum

¶ Pro declaratōne terminoꝝ nota. in lr̄a dr noſtri. ꝛ ly noſtri vt hic ſumitur eſt ꝓnomen ꝑmitiū ꝛ nō deriuatiū. Sed refoue eſt verbum tranſitiuū ꝯpoſitū a re ꝛ foueo Inde fomentū ꝛ fomes ꝛc. Inde etiam fomento as are. Itē nota particeps dr quaſi partē capiēs. Inde partibilis Inde participo as. Itē foꝛe eſt verbum infinitiui modi ꝛ defectiū. vt patꝫ in ꝑima parte Alexandri. Item dr dignatus es. qḋ debet declinari ꝑ vna parteoꝛōnis videlicet ꝙ ſit verbum preteriti tempoꝛis. quia niſi hoc eſſet verum verba paſſiua ꝛ deponentalia non haberent preterita. ꝛ etiā alia tempoꝛa a preterito deriuata.

Eja recolamus laudibus pijs digna. Huius diei carmina in qua nobis lux oꝛitur gratiſſima. Noctis interit nebula. pereunt noſtri criminis vmbracula.

¶ Iſtud eſt canticū terciū qḋ cantat̄ in laudē dei tpe natiuitatis chriſti. Et diuidit̄ in duas partes. In ꝑma parte hoꝛtatur nos ad laudem dei. Scđo facit quādā exclamatōem ad naturā deitatis vnitā humanitati. ſecūda ibi. O culpa nimiū beata dicēs (Eya) qḋ eſt aduerbiū letantis aut potius hoꝛtantis. ſc nos chriſtifideles (recolamus). i. repetamus (pijs) id eſt religioſis (laudibꝫ digna carmina). i. cantica (huius diei in qua oritur nobis gratiſſima lux) ſcꝫ xp̄s ꝗ eſt vere lux illuminās oēm hoīem venientē in hūc mūdū. vt dr Joannis ꝑmo. ꝛ in qua die (nebula). i. obſcuritas ꝛ erroꝛ noctis). i. veteris teſtamēti (interit). i. interimitur. ꝛ (vmbracula). i. grauamina (noſtri criminis). i. pctōꝝ noſtroꝝ (pereūt). i. deficiūt ſiue deſtruunt̄. ¶ Notandū autoꝛ in hac lr̄a tria facit. Primo hoꝛtat̄ nos ad laudē diuinā. cū dr. Eya recolamus. Scđo oſtendit ſolēnitatem huius feſti. cū dr. lux oꝛitur. Tercio oſtendit efficaciā natiuitatis xp̄i. cuꝫ dr. Noctis interit nebula. De ꝑmo dr Eſa. lv. Montes ꝛ colles cantabunt coꝛā deo laudē. Montes. i. ꝯtēplatiui. ꝛ colles. i. humiles actiui Rōnem huius aſſignat btūs Ambro. in ꝑfatione. Qui ingratus fuerit xp̄i natiuitatis indignus erit fructu eius paſſionis meritoꝛie. De ſcđo dr bratus Grego. Autoꝛ lucis inſuperabilis ꝛ interminabilis hodie nobis viā ſalutis ꝑparauit. ¶ Circa qḋ nota ꝙ quadruplex eſt via ꝑ quā chriſtus ambulauit. Prima fuit de celo in vteꝝ virginis per hāc ꝑparauit nobis viā humilitatis. Magna eīm humilitas eēt ſi quis veſtē purpureā tegeret vili ſacco. ꝛ hoc fecit chriſtus ſaluatoꝛ noſter quādo ſuā diuinitatē noſtra humanitate occultauit. Scđa via fuit ex vtero virginis in mundū ꝑ quam preparauit nobis viam patientie ꝛ paupertatis. qꝛ ipe voluit naſci in domo ꝯmuni nō habens hoſpitiū ꝓprium. quare dr. Vulpes foueas habent. ꝛ volucres celi nidos. filius aūt hominis nō habet vbi reclinet caput ſuū. Tercia fuit de mundo ad crucem. ꝑ quam prepara-

uit nobis viam dilectōnis ꝛ paſſionis. Magna em̄ dilectio erat ꝛ ſignū maxime dilectōis vt chriſtus tam crudele mortem pro nobis pateret᷑. vn̄ de eo ſcribit᷑. A planta pedis vſq̄ʒ ad verticē nō eſt in eo inuenta ſanitas

Quarta via fuit de cruce ad infernū. de q̄ ſanctos patres eduxit. per hāc pparauit nobis viā pietatis. Magna em̄ pietas eſſet ſi aliq̄s capti-uū a vinculis liberaret. ſic chriſtus ſua paſſione nos ab eterna damnatio-ne liberauit ꝛ redemit De tercio d̄r beatus Gregorius. ꝙ tā efficax fu-it natiuitas xp̄i vt angeli pleno gaudio in celis. diaboli imenſis cruciati-bus in inferno. ꝛ hoīes ppetua libertate in hoc mūdo redūdabunt

☞ Nota circa declaratōem terminoꝝ. Eya ē aduerbiū. Sʒ orior ē ver-bū deponentale ꝯiugabile in tercia vel in quarta ꝯiugatōne Itē interit ꝯponit᷑ ab inter ꝛ eo. ſilr̄ pereo ꝯponit᷑ a ꝑ ꝛ eo Inde peritus altera breuis id eſt deſtructus. Dubitat᷑ circa natiuitatē xp̄i ꝑ quē moduʒ fuit natus. illū exp̄mit p̄s. dicens. In ſole poſuit tabernaculū ſuū. ibi ꝑ ſoleʒ intelligit᷑ veritas patris. Vn̄ Dionyſius. ille eſt ſol q̄ ſuꝑ oīa viſibilia mūdi eſt euī-dens imago dei. Sʒ ꝑ tabernaculū intelligit᷑ humanitas xp̄i. vt pʒ in Le-ui. Sʒ ꝑ ſponſum intelligit᷑ filius dei. de quo d̄r Joānis p̄mo. Et v̄buʒ caro factū. Sʒ ꝑ thalamū intelligit᷑ vterus v̄ginalis. de q̄ d̄r p̄s. Concu-piuit rex decorē tuū. Et ſi q̄rat᷑. q̄lis fuit ꝓceſſus. Rn̄det᷑ ꝙ fuit ſine pe-na. vn̄ in Canticis. Poſt partū v̄go inuiolata ꝑmāſiſti. Itē fuit laudabi-lis. qꝛ canticū leticie ibi auditū erat. ſcʒ Glīa in excelſis deo. Sʒ ſi q̄rat᷑ q̄ etate mūdi natus. Rn̄det᷑ ꝙ in ſexta. qꝛ xp̄s venit in fine ſeculi. i. in ſex-ta etate. Et decēber fuit mēſis natiuitatꝭ Sʒ marti⁹ fuit mēſis ſue ꝯcepti-onis Sʒ q̄rat᷑ in q̄ loco xp̄s erat natus. Rn̄det᷑ in diuerſorio. i. in loco cōi. Et ſi querat᷑ quare. quia voluit naſci ꝛ mori in medio terre habita-bilis. vt nullus habeat ſe excuſare

Hodie ſeculo maris ſtella ē enixa noue ſalutis gaudia. Quem tremūt baratra mors cruenta pauet ipſa a quo peribit mortua. Ge-mit capta peſtis antiqua. coluber liuidus perdit ſpolia. Homo la-pſus ouis abducta reuocat᷑ ad eterna gaudia

¶ Hic autor reddit cām q̄re in hoc die debem⁹ decātare laudes xp̄o. et tangit tres cauſas. ꝛ p̄mā tāgit dicēs ſic (Stella maris) ſcʒ maria (eſt hodie enixa). i. pepit (ſeculo). i. toti vniuerſo (gaudia noſtre ſalutꝭ) id eſt dn̄m noſtꝝ Jeſum chriſtū. q̄ eſt gaudiū ꝛ ſalus noſtra (quem) ſcʒ chriſtū (baratra). i. totus infernus (tremūt). i. timēt (ꝛ cruēta mors). i. crudelis et eterna dānatio (pauet). i. horret ꝛ formidat (a quo) ſcʒ xp̄o (ipa mors mortua peribit). i. deſtruet᷑. Scd̄o tangit ſcd̄am cām dicēs (Antiqua pe-ſtis). i. hoſtis. ſcʒ diabolus (gemit). i. dolet ꝛ luget (capta). i. ligata (ꝛ liui-dus). i. inuidus (coluber). i. ſerpens diabolicus (perdit) id ē amittit ho-die de ſua poteſtate (ſpolia) id eſt hoīes quos dudum ſpolia detinuerat raptos ꝛ eiectos de paradyſo. qd̄ declarat aptius ſequens verſus oſten-dens terciam cām d̄r (Homo lapſus) ſcʒ ꝑ peccatū originale. tn̄ recupe-rabiliter. q̄ erat tanq̄ʒ (ouis abducta). i. deꝑdita (reuocat᷑) hodie ſcʒ ꝑ xp̄i natiuitatē ꝛ incarnatōem (ad eterna gaudia) ad q̄ attingēda creatus eſt

☞ Nota autor dr (ſtella maris) ꝑ hoc deſcribit btām ꝟginē q̄ eſt ſtella ꝛ illuminatrix huius mūdi. nā in ſacra ſcriptura ꝑ mare ſepiꝰ iſte mūdus intelligit. ꝛ hoc ideo. qꝛ ſicut naute errātes in mari hn̄t ſtellam ꝑ quam cognoſcūt regionē vt nauē ad portū ducāt Sic btā ꝟgo eſt ſtella illuminās mūdū ꝑ quā nos pctōres errātes in hoc mūdo poſſumꝰ attingere portuꝫ ſalutis ¶ Scd̄o nota. au. dr in lra. quē tremūt baratra. qꝛ demones obediūt deo. hoc idē atteſtat ſctūs Augꝰ. dicēs demones credunt ꝛ ꝯtremiſcūt huiꝰ declaratōem ſepiꝰ in euāgelijs habemꝰ in qbꝫ legit ꝙ xp̄s a diuerſis hoibꝫ eiecit demonia. ¶ Tercio nota. dr in lra. peſtis antiq̄ coluber liuidus. ꝑ hoc deſcribit ꝙ diabolꝰ dr antiq̄ peſtis. qꝛ ab antiq̄ peſtē ꝛ dānationē hoibꝫ intulit Etiā vocat liuidꝰ ſerpēs. qꝛ in ſpecie ſerpētis decepit ꝑmū hoiem Vn̄ legit in geneſi. ꝙ eua dixit ad dn̄m. ſerpēs me decepit Itē nota au. dr. ouis abducta. ꝑ h̄ intelligit hō dānatꝰ. qꝛ fuit ſeparatꝰ a ꝓprio ouili. ꝛ ꝗ dixit dn̄s in euāgelio. qs ex vobis ē q̄ hꝫ cētū oues ꝛ ſi ꝑdiderit vnā nōne dimittit. xcix. in deſerto. ꝛ vadit ad illā q̄ perierat. ꝛ in alio euāgelio Joānis dr. Oues mee vocē meā audiūt ¶ Pro declaratōne terminoꝝ nota Enixa ē pteritū pfectū huius ꝟbi enitor. qd ꝯponit ab e ꝛ nitor Vn̄ nixꝰ ꝛ niſus Itē tremo ē ꝟbū tercie ꝯiugatōnis Vn̄ tremulꝰ qdā arbor Itē gemo ſcat triſtari Vn̄ gemitꝰ. i. triſticia Sꝫ coluber ē magnꝰ ſerpēs. ꝛ dr q̄ſi colēs vmbrā Itē liuidꝰ dr a ꝟbo liueo ſcd̄e ꝯiugatōis. i. inuideo Vn̄ liuor. i. inuidia Sꝫ lapſus ē pticipiū a labor. i. cado Et autor dr lapſus in lra. qꝛ hō ꝑ lōgū tēpus fuit ꝯdēnatus. qꝛ quaſi ꝑ qnqꝫ milia annoꝝ Itē abducta venit a verbo abducor paſſiuo.

Gaudent in hac die agmina angelorum celeſtia.

Quia erat drachma decima perdita et eſt inuenta

¶ Hic ponit q̄ddā incidētale oñdēs incidētaliter gaudiū angeloꝝ de natiuitate xp̄i. ꝓgreſſum dicēs (Agmina celeſtia). i. ꝯgregatōes ꝛ hierarchie angeloꝝ celeſtiū (gaudēt in hac die) q̄ xp̄s tpalr natus ē ꝛ ſubiūgit cām ſumptā ex euāgelio (qꝛ drachma decima). i. decimꝰ denariꝰ ꝑ quē ītelligit tota humana natura (ꝑdita erat) ſcꝫ trāſgreſſione mādati (ꝛ eſt inuēta) id eſt ꝓmeue ſue dignitati reſtituta ☞ Nota circa lrām. legit in ſcholaſtica hiſto. ꝙ oēs chori angeloꝝ eſſent pleni. qꝛ fuerūt decē chori ꝯſtituti. Sed lucifer ꝑ ſuā inobediētiā ꝛ ſupbiā volens ſilis eē creatori dixit Ponam ſedē meā in aqlonē ꝛ ſilis ero altiſſimo. ꝑ hāc ſupbiā fuerūt eiecti q̄ erāt ſecū in decimo choro. ꝛ ſic decima drachma fuit amiſſa Sꝫ deꝰ ꝑ ſuā pietatē cupiēs adimplere decimū choꝝ creauit hoiem vt locū illū adimpleret Tūc inimicꝰ humani generis videlꝫ diabolus vidēs ꝙ hō deberet poſſidere eternā leticiā quā ipe amiſit. decepit ꝓmum hoiem ꝛ ſuggeſſit ei vt mandatū dei tranſgrederet. ꝛ ſic poſt trāſgreſſionē mādati dei adhuc decima drachma fuit amiſſa Unde deus dolens ꝙ ſua creatura deberet ſic dānari. ꝯſtituit filiū ſuū incarnari q̄ ꝑ humanitatē ꝛ paſſionē mūdū dānatū liberaret ꝛ decimā drachmā inueniret Et hoc eſt qd dicūt doctores ꝙ aie ſctōꝝ decimū choꝝ debēt adimplere. ꝛ hoc ē qd dr dn̄s in euāgelio ꝙ mulier hn̄s drachmas decē ꝛ ſi ꝑdiderit vnā nōne accēdit lucernam ꝛ

euertit totã domũ ꝛ querit diligẽter donec inueniat Scđo nota. autoꝛ đr (Gaudẽt ꝛc.) ꝛ merito gaudiũ angeloꝝ in iſto die pt ꝓbari. qꝛ ſm Mathe. in euãge. Gaudiũ eſt angelis dei ſup vno petõꝛe penitẽtiã agẽte. Si hoc eſt veꝝ merito magis iſta die angeli gaudẽt qñ totus mũdus a dampnatione fuit liberatus.

¶ Circa declaratõem terminoꝝ nota. Agmina eſt pluralꝰ numeri ab agmen qđ idẽ ẽ qđ turba vel exercitꝰ in aliq̊ itinere Itẽ angelꝰ ẽ duplex ſcz ꝯfortãs ꝛ deuaſtãs Angelꝰ ꝯfortãs ꝑſuadet bona inq̃tũ bona Sꝫ angelꝰ deuaſtãs ꝑſuadet mala inq̃tũ mala Itẽ drachma ẽ equocũ Primo ſcat põdꝰ ꝯſtãs ex tribꝫ ſcrupulꝭ ꝛ ẽ nomẽ fei gñis. vñ Drachma notat põdus. ꝛ tũc fit i e genitiuꝰ Scđo ſcat cãtũ ſubalternũ. ſ. qñ duo canũt alijs ceſſantibꝫ Vñ de btã ꝟgine. frequẽtate nobis dulcia cãtica dramatis

Itẽ ꝑdita eſt participiũ ꝑteriti tꝑis deriuatũ a ꝟbo perdoꝛ eris

O culpa nimium beata qua redempta eſt natura.

Deus. qui creauit omnia. naſcitur ex femina

¶ Hic iam autoꝛ facit quãdã exclamatõem ad naturã deitatis. q̃ ſumus redempti. ꝛ ſm hoc illa ꝑs diuidi hꝫ in tres ꝑtes Primo facit exclamationem. Scđo oſtẽdit noſtrã redẽptõem mirabilr factã. Tercio oſtẽdit progreſſionẽ nr̃e redẽptõis. ſcđa ibi Mirabilis natura. tercia ibi Querere venerat Et vult ꝓ̃rie. O natura deitatis tu es nimiũ beata. qꝛ ꝑ te ſumꝰ redempti a culpa ꝑmoꝝ parẽtũ. qꝛ deus q̃ creauit oia ex nihilo. hic ex muliere generaꝛ ꝛ naſciꝛ ☞ Nota. lr̃a multiplr exponiꝛ Primo exponiꝛ ironice ꝑ ꝯ̃trariũ. vt ſic. (O culpa beata nimiũ). i. minime (qua). i. de q̃ culpa (natura). ſ. humana (eſt redẽpta) vbi nimiũ poniꝛ deriſoꝛie ꝓ ſuo ꝯ̃trario ſcz minime Scđo exponiꝛ vt lr̃a ſonat (O culpa nimiũ beata). i. valde beata (qua). i. ꝓpter quã humana (natura ẽ redẽpta) ꝛ iſti ſic exponẽtes dicunt culpã eſſe beatã ꝑ accñs (nã culpa). i. pctm̃ in ſe eſt malũ ſꝫ ꝓpter hoc qꝛ ꝓpter culpã miſericoꝛdia dei eſt excitata vt deus tantã miſericoꝛdiã ꝫ in nobis oſtenderet ꝙ filiũ ſuũ vnigenitũ ꝓ redẽptõe daret. Tercio exponiꝛ hec littera hypalaice. ꝛ tũc ꝯſtructio ſic eſt formanda O natura deitatis (qua). i. ꝑ quã naturã (culpa eſt redẽpta) que in quã natura (nimiũ eſt beata) ita ꝙ natura ibi ſtet ꝓ deitate. ꝛ illa particula nimiũ beata referaꝛ ad naturã. ꝛ hec lectura videꝛ eẽ melioꝛ ꝑmis duabꝫ. ꝛ tũc eſt ſentẽtia iſta O natura deitatis vnita humanitati tu es nimiũ beata. qꝛ ꝑ te ſumus redẽpti a culpa ꝑmoꝝ parentũ. qm̃ deus qui creauit om̃ia. ſ. celũ ꝛ terrã. ꝛ omnia que in eis ſunt ille naſcitur nobis ex muliere Scđo nota. in iſta littera ſm iſtam vltimã lecturã tangũtur duo. Primo tangiꝛ precelſitas deitatis cum đr. nimiũ beata Scđo tangiꝛ opus pietatis cum đr. ex femina De primo đr beatus Augꝰ. ꝙ precelſitas ſiue excellentia beatitudinis eſt in tribꝫ. ſcz in altitudine ſapientie. in ſuauitate ꝯſcientie. in virtutũ ſublimitate. has tres ꝯditiões xp̃s tꝑe ſue natiuitatis ſufficienter habuit. Primo eñ habuit altitudinẽ ſapientie. vñ Eccle. Om̃is ſapientia a dño deo eſt ꝛ cũ ipo fuit ſemꝑ. Secũdo habuit ſuauitatẽ ꝯſcietie. vñ đr gloſa ſup Math. ſuauitas dei apparet in hoc ꝙ nõ precidit. nõ ꝓhibet. non comi

natur Etiā habuit ꝟtutū ſublimitatē. hanc ſublimitatē christus oſtēdit in hoc ꝙ legem in monte tradidit. vñ dr gloſa. Aſcendit in montē vt altiora culmina ꝟtutū doceret De ſcd'a dr Aug⁹. Magnum opus pietatis erat vt deus immenſus ſub humana ſpecie oſtēderet Sup illō dr Chryſo. Filioli nō ſolū de⁹ dilexit nos ꝟbo ſed ope pietatis plenitudinē demōſtrauit. ☞ Nota circa litterā. qd' culpa venit a ꝟbo culpo as. qd' idē eſt qd' rephēdo. ⁊ culpa ſcat norā. Itē nimiū capit dupl'r. vno mō noialit ⁊ ſic valet tm̄ ſicut magnū: Alio mō eſt aduerbiū q̄litatis. ⁊ ſic capit hic. Itē btā dr a beo as. qd' nō ē in vſu. ⁊ ſcat btm̄ facere Itē redēpta ē pticipiū a redimor. Itē natura dr a naſcor eris Itē lr̄a dr. q̄ creauit oia. ⁊ creare eſt aliq̄d ex nihilo pducere. ⁊ hoc debet ſic intelligi ꝙ xp̄s creauit omnia ſupple a ſe. q2 ſeipm nō creauit. Itē ly femina in littera ſupponit tm̄ p ſexu femineo. ⁊ nō p corruptōe caſtitatis

Mirabil' natura mirifice īduta. aſſumēs qd' nō erat manēs qd' erat

¶ Hic iā autor pbat hāc naturā ēē miraculoſam dicēs (Natura) ſcʒ diuina (mirabilis). i. admirāda ē ⁊ laudāda. ⁊ (induta ē). i. occultata ſub ſpecie humana (mirifice). i. mirabil'r ⁊ ponit cām illi⁹. q2 aſſumēs qd' nō erat ſcʒ humanitatē (manēs qd' erat). ſ. deus

Induit natura diuinitas humana. q̇s audiuit talia dic rogo facta

Conſtrue (Diuinitas induit natura humana). i. vnit hypoſtatice humane nature (dic rogo) ſcʒ q̄ſquis es (q̇s audiuit talia). i. tā mirabilia et magna (facta) vt ſcʒ deus fieret hō. ⁊ hō de⁹. ☞ Nota. autor vult in lr̄a ꝙ hoc miraculū natiuitatꝫ xp̄i videlʒ ꝙ ꝟgo pareret ⁊ deitas ſub hūana ſpecie occultaret. nunq̄ꝫ p̈us eſt viſum nec vnq̄ꝫ videbit tale miraculū. vñ Bern. In eadē pſona eternū antiquū ⁊ nouū mirabil'r ꝯueniūt. Eternū. i. diuinitas. antiquū. i. caro ab adā traducta. nouū. i. aīa de nouo creata Vñ hoc miraculū ſtat in tribꝫ Primo in rōne partus. Scd'o in rōne parientis. Tercio in rōne ꝯiūctōis dei ⁊ hoīs. Primo em̄ dr rōne part⁹ q2 mirabiliter de⁹ fuit natus. vñ p̄s Mirabil' de⁹ in ſanctis ſuis. Quare mirabilis. q2 genit⁹ eſt in mūdo ſine patre. genitus in celo ſine matre Scd'o dr rōne ꝟginis parientis. q2 talis part⁹ fuit ſup naturā. ex eo ꝙ virgo pepit Etiā fuit ſupra rōnē. q2 ſine dolore pepit Etiā fuit ſupra ꝯſuetudinē. q2 de ſpūſctō ꝯcepit Circa hoc dr Anſelm⁹ in paſſionali ꝙ de⁹ poteſt quattuor modis facere hoīem Primo ſine viro ⁊ feīa. ſicut creauit adam Scd'o ex viro ⁊ feīa. quēadmodū cōīs approbat vſus. Tercio de viro ſine feīa. ſicut fecit euā de adā ſiue de coſta ade. Quarto de feīa ſine viro. ſic mirabil'r fecit Ieſum xp̄m naſci de maria Tercio rōne ꝯiūctōnis. q2 in tali natiuitate ꝯiūcta ſunt ad inuicē de⁹ ⁊ hō. mater ⁊ ꝟgo. fides ⁊ cor humanū. vñ btūs Bern. Mirū em̄ eſt ꝙ cor humanū fidē in his duobꝫ accōmodauit. ⁊ q̄uō credere potuit ꝙ hō de⁹ eēt. ⁊ ꝙ ꝟgo mãſerit q̄ peperit

Scd'o nota. autor dr in lr̄a (manēs qd' erat) ſup illud dr btūs Aug⁹. Quis de⁹ fuit in mūdo ꝯuerſat⁹. tñ ei⁹ pñtia nūq̄ꝫ defuit angel' in celo. Et ergo dr btūs Grego. Id qd' fuit pmãſit. ⁊ qd' nō erat aſſumpſit

De natiuitate domini.

¶ Dubitaꝛ vtrū māſit natura diuina Et arguitꝛ ꝙ nō. qꝛ ſi ſic tūc ſeq-
retꝛ ꝙ de vna ⁊ eadē re verū eſſ3 dicere ꝙ ipa eēt corruptibil' ⁊ ꝑpetua. ſed h
ꝯñs eſt falſuz. Rñdetꝛ. qꝛ ibi māſit natura diuina Et vlteri⁹ dꝛ ꝙ reſpectu
diuerſoꝝ nō eſt incōueniēs vnā ⁊ eādē rē eſſe corruptibilē ⁊ ꝑpetuā.
¶ Circa terminos nota. induitꝛ eſt ꝟbuz paſſiuū. ⁊ ꝯponitꝛ ab induo; qḋ
nō eſt in vſu. Jn̄ indut⁹ a um. Itē mirifice eſt aduerbiū q̄litatis. Itē aſſu-
mēs ē ꝑticipiū decōpoſite figure deriuatū a ꝟbo ꝯpoſite figure. ſ. aſſumo

Querere venerat paſtoꝛ pius quod perierat. Induit galeam certat

vt miles armatura.

¶ Hic au. oñdit ꝓgreſſuz nr̄e ſaluatōis. ⁊ diuiditꝛ in duas ꝑtes. ꝑmo fa-
cit qḋ dictū ē. ſcḋo ꝯmēdat xp̄m rōe victorie. ſcḋa ibi Chriſti pugna ⁊c. ⁊
dꝛ ſic (pi⁹ paſtoꝛ). ſ. xp̄s (venerat) ſcꝫ in hūc mūdū (q̄rere.) i. reuocare (qḋ
ꝑierat). i. totū hūanū gen⁹ qḋ ꝑierat ꝑ pctm̄. ⁊ ipē idē xp̄s (iduit galeā). i.
hūanā naturā q̄ galea dꝛ. qꝛ īſtrumētū ē diuinitatꝫ ⁊ ꝑ eā q̄ ſe hꝫ (vt arma-
tura certat). i. bellū gerit (vt miles). ſ. ſtrēnuiſſim⁹ ⁊ h̄ ꝯ diabolicā ꝑ̄tatē

Proſtratus in ſua propria ruit hoſtis ſpicula auferuntur tela. In

quibus fidebat diuiſa ſunt illius ſpolia capta preda ſua.

¶ Vñ ipē diabol⁹ hoſtꝭ nr̄ ſic certādo (ꝓſtrat⁹). i. deuict⁹ ⁊ ſupat⁹ (ruit) id
ē collapſus ē (in ſua ꝓpria ſpicula). i. ꝓpriā ꝯfuſionē. ⁊ ſilꝛ ei (auferuntꝛ tela)
id ē ligata ē ali q̄ mō ꝑtās ledēdi. ⁊ (ſpolia illi⁹). i. hoīes rapti de parady-
ſo (in qb⁹ fidebat). i. ꝯfidebat ⁊ ſperauit (ſunt diuiſa) ſcꝫ in plures ꝑtes.
⁊ etiā (ꝑda ſua). i. rapina hoīm eſt (capta). ſ. ꝑ xp̄i natiuitatē
☞ Nota. autoꝛ ex lr̄a vult ꝙ xp̄us ꝓpterea venit in hūc mūdū. vt hoīem
ꝑditū liberaret ⁊ ꝯtra diabolū triūpharet. ſꝫ poſtq̄ triūphauit ⁊ diabolū
vicit ipm̄ in inferno ligauit. oēs antiq̄s patres q̄ fecerāt volūtatē ei⁹ inde
liberauit. q̄s in regno celoꝝ ſm̄ exigentiā meritoꝝ pie collocauit Secūdo
nota. ꝑma ꝑs hui⁹ ſnīe ꝓbatꝛ ex euāgelio Math. xv. ca. in quo legitur ꝙ
mulier cananea clamauit poſt ieſuz ⁊ diſcipuli dixerūt. dn̄e dimitte eā. qꝛ
clamat poſt nos Rñdēs ieſus dixit Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ perie-
rūt dom⁹ iſrael. Tercio nota. ſcḋa ꝑs hui⁹ ſnīe ꝑt haberi ex euāgel. Lu. x.
ca. in quo legitꝛ Dum fortis armat⁹ cuſtodit atriū ſuū oīa q̄ hꝫ in pace poſ-
ſidet. Quis em̄ eſt iſte fortis armat⁹ niſi ipē xp̄s q̄ in fide. dilectōne. ⁊ hu-
militate fortiter eſt armat⁹ Vñ de ꝑmo dꝛ ad Eph. vi. In oīb⁹ ſumen-
tes ſcutū fidei. fides em̄ pugnabit ꝓ te aduerſus inimicū. De ſecūdo dꝛ
Eccl'. Melioꝛ eſt dilectio q̄ arma bellica Tercio habem⁹ exēplū cū beat⁹
Antonius vidit laqueos diaboli ſup terrā extentos ⁊ cū ſuſpirās dixiſſet
ꝗs hos poterit ꝑtranſire laqueos audire meruit vocem dicētē ſibi ſola ꝑ-
trāſit humilitas Itē nota circa terciā ꝑtē huius ſnīe Tercia pars hui⁹
ſnīe haberi ꝑt ex dicto Hieremie cū dꝛ Torcular calcaui ſolus. i. diabolū
triūphādo ſupaui. ⁊ ex alio ⁊ poteſtas ei⁹ ſub pedib⁹ xp̄i ꝯculcatꝛ. Silr̄
quarta ꝑs huius ſnīe. ſ. liberatio iuſtoꝝ. ꝓbatꝛ ex lib. Sap. vbi dꝛ Reddet
de⁹ mercedē laboꝝ ſctōꝝ ſuoꝝ. ⁊ Math. xxv. Venite bn̄dicti patris mei
et ꝑcipite regnū ⁊c. Item Math. xi. Venite q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊

ego reficiā vos. Jtē ps̄. In memoria eterna erūt iuſti. Jtē nota. autoꝛ tan
git dictū euāgelij. ſcʒ qđ dixit turbis iudeoꝝ. Uenit em̄ filiūs hoīs q̄rere
et ſaluū facere qđ perierat. q̄re đr in lr̄a (q̄rere venerat paſtoꝛ pius) Etiā
autoꝛ appellat xp̄m paſtoꝛē. ꝛ hoc de ſeipo teſtaꝛ in euan. di. Ego ſuʒ pa/
ſtoꝛ bonus. qꝛ pono aīam meā ꝑ ouibꝫ meis. Jtē nota xp̄s induit natu/
rā humanā tanꝗ galeā. qꝛ ſicut galea occultat hoīem ne videaꝛ. ſic huma
na natura occultauit diuinā. ita ꝙ diuina natura nūꝗ cognita fuit diabo
lo. ſi em̄ diabolꝰ ſciuiſſet xp̄m filiū dei nūꝗ iudeos incitaſſet ad paſſionē
eiꝰ. Uidit em̄ diabolus ip̄m multa ſigna facere ex hinc habuit opinionē
ip̄m foꝛe filiū dei. ſʒ tn̄ neſciuit veritatē. ꝛ ꝗ tentauit eū in deſerto dicens.
Si filiꝰ dei es ꝛc̄. Etiā autoꝛ tāgit in lr̄a. ꝙ diabolꝰ fuit occiſus ꝑ xp̄m ſi
cut ꝑ militē armatū. miles em̄ armatꝰ hʒ indumentū ne cognoſcaꝛ ꝛ offen
daꝛ. ꝛ gladiū hʒ cū quo interficit. Sic etiā xp̄s habuit indumentū. ſcʒ na
turam humanā. ꝛ habuit gladiū ſcʒ diuinitatē cum quo diabolū interfe/
cit. vn̄ ps̄. Accingere gladio tuo ꝛc̄.

¶ Pro declaratōe termioꝝ nota. paſtoꝛ đr a paſco is. qđ idē ē qđ nutrio.
qꝛ paſtoꝛ teneꝛ paſcere oues Jtē ꝓſtratꝰ idē ē qđ occiſus. ꝛ venit a ꝟbo
ſterno is. Jn̄ tūc đr ſtrages. ꝛ ē occiſio facta ab hoſtibꝫ Jtē autoꝛ đr dia
bolū amiſiſſe ſpolia. Un̄ nota ſpoliū diaboli fuit p̄mꝰ hō quē ſibi vſurpa
uit ꝑ ſuggeſtionē trāſgreſſionis mādati. ꝛ illa ſpolia ꝑdidit diabolꝰ cum
xp̄s deſcēdit ad iferna ꝛ ſctōs liberauit ſua paſſiōe Jtē lr̄a đr (ruit hoſtꝭ
ſpicula ꝛc̄.) h̄ exponiꝛ h̄ myſtice ꝙ diabolꝰ laboꝛauit genꝰ hūanū decipe
et met ē deceptꝰ. vn̄ ps̄. Cecidit in foueā quā fecit. Et ſpiculū capiꝛ h̄ ꝓ
ꝓ deceptōe. ſʒ telū capiꝛ h̄ ꝓ inſidijs ſiue ꝓ ꝑtāte. lʒ p̄marie ꝑcet inſtrumen
tū ſagittādi Jtē galea media coꝛrepta ē idē qđ caſſis. ꝛ tūc đr a galeon
grece qđ ē curuū ſiue rotūdū latine. qꝛ tale inſtrumentū bellicoſuʒ ē curuū
et rotūdū. ſʒ media ꝓducta ē dea aquaꝝ. ꝛ tūc đr a galis grece qđ ē albuʒ
latine. qꝛ talis dea ē alba. ſʒ galea e. đr fructꝰ arboꝝ. Jtē certo valet intan
tū ſicut intento. Jn̄ certamē. i. ꝑliū. Jtē p̄da đr a p̄do as. i. rapio. Jtē fido
eſt ꝟbū neutropaſſiuū. Jtē lr̄a đr (diuiſa ſunt illius ſpolia) ex hoc ꝑtʒ
erroꝛ illoꝝ q̄ dicūt ꝙ xp̄s oēs captos in inferno liberauit. qꝛ đr. b. Greg.
ꝙ ſpoliū fuit diuiſum ſic ꝙ parte obtinuit ꝛ partē amiſit

Chriſti pugna foꝛtiſſima ſalus noſtra eſt vera. Qui nos ſuā ad
patriā duxit poſt victoꝛiā. Jn qua ſibi laus eſt eterna

¶ Hic autoꝛ ꝯmēdat ieſuʒ xp̄m rōne victoꝛie volens (foꝛtiſſima pugna
xp̄i) ſcʒ quā habuit ꝯtra ſerpentē antiquū (ē vera nr̄a ſalꝰ). i. cauſat vere
noſtrā ſalutē. vt ſcʒ ſit loquutio effectiua (Qui) foꝛtiſſimꝰ miles (xp̄s du
xit nos poſt ſuā victoꝛiā). i. triūphū (ad patriā) celeſtē (in qua) ſcʒ patria
(eſt ſibi eterna laus). i. gl̄ia ꝛ maieſtas. ¶ Nota. in hac lr̄a tāguntꝛ duo
Primo foꝛtitudo dei qn̄ đr (foꝛtiſſima pugna) Scđo tangiꝛ retributio
mercedis poſt laboꝛē ſuū. ibi (q̄ nos ſuā) De p̄mo đr ſctūs Augꝰ. ꝙ foꝛti
tudo ē amoꝛ faciliter tolerās oīa ꝓpter illud qđ amaꝛ. Jtē Bern̄. Foꝛtitu
do ē firmitas animi ꝯtra moleſtias ſeculi. etiā pꝰ Eſdre. viij. habeꝛ. Gau
diū dn̄i ē foꝛtitudo nr̄a. Que foꝛtitudo in diuerſis ꝯmēdaꝛ. p̄mo. qꝛ triū/